

De nieuwe talentscout van het Wagnergenootschap: Peter van der Leeuw

door Gustaaf Vossenaar

Dat wij ook in de toekomst kunnen genieten van opera's is mede te danken aan het werk van talentscouts. Zij zijn op zoek naar jonge zangers en zangeressen van wie hun relatief nog ongepolijste stem z'n weg moet gaan vinden naar het repertoire die daar het best bij past. Het Wagnergenootschap heeft in dergelijke zoektochten een belang dat ook talenten voor het Wagner repertoire worden opgemerkt, gestimuleerd en geholpen bij hun carrière naar de heilige graal. De afgelopen tien jaar heeft Hans Middelhuis die rol voor het Wagnergenootschap vervuld en daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan het determineren van talenten. Deze zomer is zijn rol overgenomen door Peter van der Leeuw (37), naast talentscout ook dirigent, zanger en jurylid bij het IVC voor de Wagnerprijs van Nederland.

Ondanks zijn jeugdig voorkomen, heeft Peter een brede en lange ervaring in de opera wereld. Al op jonge leeftijd maakte hij onder ouderlijke begeleiding kennis met muziek en opera. Hij bleek bovendien niet onverdienstelijk te kunnen zingen en zelfs zo serieus dat een professionele zangcarrière werd overwogen. Toch koos Peter in eerste instantie voor een studie rechten in Leiden. Maar de wereld van zang en opera liet hem niet los. Omdat de studie rechten hem makkelijk afging, besloot hij naast rechten ook een studie zang te gaan volgen aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Na beide studies te hebben afgerond kwam hij terecht bij het artiesten agentschap van Pieter Alferink. Daar kreeg hij te maken met de wereld van artiesten, operahuizen en die van contacten en contracten. Dit bracht hem na verloop van tijd bij DNO waar hij werd aangesteld als coördinator voor talentontwikkeling.

Foto Kim Krijnen

Mede dankzij zijn zakelijke kwaliteiten en zijn internationale contacten werd Peter al snel gevraagd om DNO te vertegenwoordigen bij een aantal internationale overlegstructuren. Zo kwam hij in contact met de European Network of Opera Academies ('the enoa network'), een samenwerking van een aantal operahuizen, producenten, festivals en stichtingen die zich inzetten om jong operatalent te begeleiden.

De samenwerking met enoa was voor DNO een volgende stap om talentontwikkeling met een eigen opleiding gestalte te geven. Peter ontwikkelde en organiseerde binnen DNO een talentontwikkelingsprogramma met volledige opera workshops en masterclasses voor jong talent als brug tussen conservatorium en hoofdpodium. Na vijf jaar werd dit programma geïntensiveerd tot De Nationale Opera Studio, een tweejarig postdoc voor operazangers en een pianist. Hij stond daarmee mede aan de wieg van wat nu De Nationale Opera Studio is.

Peter is op uiteenlopende muzikale fronten actief; naast dirigent bij vier zangkoren en een orkest, is hij bariton bij het Groot Omroepkoor en doet hij nog een aantal freelance opdrachten. Daarnaast werkt hij samen met Holland Opera voor de casting van zangers en het onderhouden van (inter)nationale contacten. En is hij nu ook talentscout voor het Wagnergenootschap.

'Muziekopleidingen in Nederland staan over het algemeen internationaal goed aangeschreven en je ziet dan ook steeds meer buitenlandse studenten naar Nederland komen. Dat is een goede ontwikkeling omdat onze opleidingsmogelijkheden en alles wat daarmee samenhangt hoog wordt aangeslagen en daarmee het niveau hoger wordt. En toch is het systeem zoals wij dat kennen eigenlijk niet het beste voor talentontwikkeling. Je zou graag nog meer aandacht aan individuele zangbegeleiding willen geven. Die is er natuurlijk wel maar intensivering hiervan zou zeker helpen om een nog hogere kwaliteit te bereiken. De subsidiering van muziekopleidingen door de overheid, die nu gebaseerd is op het aantal afgestudeerden, werkt in de hand dat kwantiteit prevaleert boven kwaliteit. Liever zou je strenger bij het begin van een opleiding selecteren om zo talent meer individueel aandacht te kunnen geven. De huidige ontwikkeling zorgt er namelijk voor dat er eigenlijk onvoldoende werk is voor afgestudeerden om ervaring op te doen. Steeds meer opgeleide jonge zangers en zangeressen moeten nu in onzekerheid over hun toekomst aan de slag als parttimer zanger.

Ze moeten vaak een baantje er bij nemen – in een winkel, café of restaurant – om in hun levensonderhoud te voorzien. De meeste afgestudeerden willen graag naar Duitsland waar zo'n beetje iedere middelgrote en grote stad wel een operahuis heeft met een vaste cast. De uitdaging is alleen dat men daar vaak een andere programmering hanteert waardoor je in korte tijd verschillende rollen moet zingen. Zeker jonge solisten lopen daarbij de kans al vroeg hun stem op te blazen'.

Wat maakt iemands stem geschikt voor het repertoire van Wagner?

'Dat is moeilijk te zeggen omdat de stem zo'n heel bijzonder en persoonlijk instrument is. Voor een talentscout is het ontdekken van een stem die in potentie geschikt is voor Wagner, een van de lastigste aspecten omdat een jonge stem nog lang niet klaar is voor dergelijke rollen. Daar moet je toch vooral proberen doorheen te luisteren. Maar als je het heel algemeen zou moeten zeggen dan zijn het dikke, veerkrachtige en symmetrische stembanden. De stembanden moeten stevig zijn want met het zingen van een grote Wagner rol worden ze meer dan in andere opera's op de proef gesteld. Bovendien moeten de resonantieruimtes boven de stembanden groot zijn. Zou je op uiterlijk afgaan dan kun je gechargeerd gesproken voor een Wagnerrol beter een brede kop dan een dikke buik hebben. Mensen met een breed gezicht hebben een fysiek voordeel boven mensen met een smal gezicht'.

'Laat duidelijk zijn, uiterlijk speelt geen enkele rol bij de beoordeling van iemands zangkwaliteiten. Een aspect dat wel telt bij de beoordeling is de podiumprésence. Het moet sprankelen. Je moet als toehoorder het gevoel krijgen dat daar iemand staat die zich heeft vereenzelvigd met de rol; die niet alleen weet wat de tekst betekent maar daar ook naar handelt'.

'Om voor het Wagnergenootschap als talentscout aan de slag te gaan, is een eervolle aanstelling. Over het Wagner repertoire wordt met ontzag gesproken en de componist is nog steeds zeer invloedrijk. Er zijn weinig componisten waarvoor het belangrijk is om al in een vroeg stadium het talent te vinden dat bij dit genre past'.

'Het Wagnergenootschap draagt bij aan de talentontwikkeling. Het stipendium verschaft de mogelijkheid kennis te maken met de Bayreuther Festspiele en gemotiveerd te worden. De programma's die speciaal voor stipendiaten worden georganiseerd, zijn inspirerend en stimulerend en horen bij de motivatie om ooit ook zelf mee te doen aan een dergelijke productie. En is het niet in Bayreuth dan wel bij een ander operahuis want een productie van een Wagneropera blijft iets bijzonders. Daarnaast heeft het Genootschap de mogelijkheid om bij het IVC de 'Wagnerprijs van Nederland' uit te reiken. Een belangrijke prijs in de vorm van een geldbedrag dat besteed wordt aan onder meer lessen bij een erkend Wagner docent'.

Om tot een goede selectie te komen, is samenwerken met een talentscout voor het Wagnergenootschap onontbeerlijk. Kennis, inzicht en het permanent oren en ogen open houden voor de progressie van jong talent is vereist. Maar waar vind je die talenten?

'De Dutch National Opera Academy (DNOA), een tweejarige masteropleiding opgezet door het Koninklijk conservatorium van Den Haag en het conservatorium Amsterdam, de Nationale Opera Studio en docenten van onder andere conservatoria zijn belangrijke bronnen in de zoektocht naar talent. Maar ook theateracademies en het bezoeken van kleinere regionale producties zijn belangrijk. En er zal zeker ook oog zijn voor dirigenten, musici en jonge regisseurs die op het vlak van Wagner opera's potentie hebben. Doel is toch uiteindelijk stipendiaten naar Bayreuth af te vaardigen die daadwerkelijk het talent, affiniteit en potentie hebben om in de toekomst met het repertoire van Richard Wagner aan de slag te gaan.'

De eerste kennismaking met Wagner beleefde Peter in z'n jeugd toen hij de ouverture van *Tannhäuser* hoorde. 'Het is een muziekstuk dat je kunt vergelijken met het Confutate Maledictis uit het Requiem van Mozart met een tegenstelling tussen strijkers en blazers zoals voor het Requiem in de film *Amadeus* wordt geanalyseerd. De instrumentatie van de muziek en de muzieklijnen zijn zo prachtig. Het is niet voor niets dat veel componisten van filmmuziek tot op de dag van vandaag schatplichtig zijn aan de componist Wagner.' Overigens, *Die Walküre* was de eerste volledige opera die hij zag.

Peter is getrouwd met de sopraan Aylin Sezer, die momenteel furore maakt in producties in binnen- en buitenland. Samen hebben zij twee jonge kinderen, wat voor ouders met een carrière in de muziekwereld veel regelen, hollen en draven betekent. En wie weet wat deze nu nog jonge kinderen voor talenten en mogelijk artistieke ambities hebben.